

Phong kiến và cha truyền con nối

Hai chữ này là chữ viết tắt của cụm từ *phong bang kiến quốc*, tức là thể thức phong đất đai và tước vị cho người cai trị một nước chư hầu ở Trung Quốc thời nhà Chu. Vua Chu Vũ Vương sau khi diệt nhà Hạ, phong đất và chức tước cho con cháu họ hàng và công thần, làm thành các nước chư hầu chia làm 5 tước: Công, Hầu, Bá, Tử, Nam để cai trị.

Theo Hán Việt từ điển của Nguyễn Văn Khôn (NXB Khai Trí) thì “Phong Kiến là *phong tước và kiến quốc (chỉ việc nhà vua phong tước, chia đất để chư hầu dựng nước ở khu vực đã được phong..)*. Còn theo Hán Việt từ điển của Đào Duy Anh (NXB Trường Thi) thì “Phong Kiến là *chế độ phong tước và kiến địa: nhà vua phong tước cho chư hầu và cắt đất cho mà quản lãnh, đại khái chia làm năm bậc: Công, Hầu, Bá, Tử, Nam.*

Ngày nay, ở Việt Nam các sách báo, nhất là sách giáo khoa lịch sử thì từ này bị lạm dụng sai nghĩa để chỉ về thể chế quân chủ là chế độ chính trị của một nước cai trị bởi một vị vua. Còn phong kiến là các nhà lãnh đạo được vua phong đất và phong tước thành một nước riêng.

Thậm chí từ phong kiến còn được giải nghĩa bởi các nhà viết sử lý luận theo Mác-Lênin: *Chế độ phong kiến tức là chế độ địa chủ bóc lột nông dân.*[1]

Theo quan điểm trên, các luật gia viết *kiểu nhà nước phong kiến là kiểu nhà nước thứ hai trong lịch sử xã hội loài người, ra đời trên sự tan rã của chế độ chiếm hữu nô lệ hoặc xuất hiện trực tiếp từ sự tan rã của xã hội cộng sản nguyên thủy. Bản chất của nhà nước phong kiến thể hiện ở việc xây dựng bộ máy chuyên chính của vua chúa phong kiến và địa chủ.*[2]

Xã hội phong kiến trong sách giáo khoa lịch sử lớp 7 viết:

Trong xã hội phong kiến, giai cấp địa chủ, lãnh chúa phong kiến là giai cấp thống trị. Họ thiết lập bộ máy nhà nước do vua đứng đầu để bóc lột và đàn áp các giai cấp khác. [3].

Cái đầu óc thơ ngây của trẻ con ghi nhớ những từ ngữ nặng mùi giai cấp, bóc lột, địa chủ của Mác-Lênin.

Tiếng Pháp có danh từ féodalité để gọi một chế độ chính trị thời trung cổ mà vua chúa đã chia quyền lực và liên hệ trực tiếp với chư hầu (vassal) để cai trị. Chế độ này có tính cách cha truyền con nối.

Phong kiến của Đông phương và "féodalité" của Tây phương không giống nhau.

Thời Trung cổ, ở phương Tây có chế độ féodalité (dịch là phong kiến), nhưng chế độ féodalité khác với phong kiến Trung Hoa. Thời các vua chúa của Tây phương suy yếu, các rợ chung quanh thường xâm lấn, tàn phá các thành thị, kinh đô các vương quốc, rồi rút lui. Các gia đình quyền quý ở kinh đô sống không yên ổn, triều đình bất lực, nên họ rút về lãnh vực của họ, xây dựng thành lũy kiên cố, chung quanh có hào sâu che chở, đúc khí giới, tuyển lính để chống cự với giặc. Trong thành có nhà dân cư và tích trữ lương thực cho lúc cần thiết.

Dân chúng mà đa số là nông dân phải phục dịch và đóng các thứ thuế để nuôi lãnh chúa và binh lính vì họ có nhiệm vụ che chở cho dân chúng. Khi nhà vua kêu gọi thì chư hầu hợp lực nhau đem quân về cứu để được phong thưởng. Các vua chúa Tây phương không có cái thiên mệnh và cũng không là thiên tử như quan niệm Đông phương, chỉ trông vào quyền lực của quân đội và chư hầu để cai trị, cho nên chư hầu nào mạnh thì lật đổ để chế lập ra triều đại mới.

Sự thành lập chế độ phong kiến ở Đông và Tây khác nhau ở tin tưởng thiên mệnh và thiên tử theo thuyết số mệnh của Đông phương, nhưng chung qui vẫn là người nắm quyền

lực trong tay thì không chế thiên hạ. Cho nên chế độ vua chúa xưa phải gọi là chế độ quân chủ là thể chế nhà nước do vua đứng đầu và chế độ quân chủ chuyên chế là chế độ mà quyền lực tập trung tuyệt đối, tối cao, vô hạn trong tay một người (vua, hoàng đế, Thiên tử...) mọi người phải phục tùng tuyệt đối.

Từ thời thượng cổ, khi loài người tinh khôn tụ họp thành quần thể sinh hoạt thì cần phải có một thủ lĩnh để tổ chức và điều khiển sự sống còn của cộng đồng, sau khi nắm được quyền lực trong tay, để duy trì cái quyền lợi cá nhân thì các thủ lĩnh tạo ra thánh thần bởi các phù thủy và những phương pháp thần bí, khi cần thì dùng vũ lực thị uy hay sử tử kế chống báng và diệt các bộ lạc yếu hơn bằng chiến tranh. Nếu không có thủ lĩnh nghĩa là không có tổ chức trật tự thì cái xã hội còn thua kém xa cái xã hội thú vật của khỉ, sư tử... Lịch sử Trung hoa đã chứng tỏ sự kiện này khi Hán tộc do Hoàng Đế lãnh đạo đánh đuổi Miêu tộc để chiếm lấy Trung nguyên. Cho nên khi còn nhà lãnh đạo thì còn phong kiến.

Lịch sử dân Việt từ thời Hùng Vương lập quốc thì đã lập ra chế độ quân chủ cha truyền con nối liên tiếp 18 đời. Sách lịch sử Việt nam viết *Đứng đầu nước Văn Lang là Hùng vương. Ngồi Hùng vương cha truyền con nối, Hùng vương đồng thời là người chỉ huy quân sự, chủ trì các nghi lễ tôn giáo* [4]. Như vậy Hùng vương là một thủ lĩnh của nhiều bộ lạc tập hợp thành ra nước Văn Lang. Chế độ quân chủ kéo dài đến cuối nhà Nguyễn năm 1956 khi vua Bảo Đại bị truất phế.

Lịch sử Việt nam chỉ nói đến truyền thuyết vua Lý Thái Tôn ban đất thưởng công cho Lê Phụng Hiểu trong thác đao điền mà không hề có chuyện nhà vua chia đất để chư hầu? Thì lấy đâu ra chế độ phong kiến?

Ngày nay chế độ quân chủ còn tồn tại ở một số quốc gia Âu châu như Anh, Bỉ, Đan Mạch... hay Boutan, Thái Lan... ở Á châu. Các vị vua không có quyền hành và chỉ tượng trưng cho truyền thống của quốc gia. Cái chế độ quân chủ đã thay đổi hình thức theo sự biến đổi của xã hội từ cách mạng công nghiệp và kỹ nghệ ở Âu châu.

Cuộc cách mạng này đã tạo ra những vị vua mới nắm giữ quyền lực bằng kinh tế, vốn liếng, tài sản và quyền bóc lột dân lao động. Chủ nghĩa Mác lê nin ra đời để cổ vũ việc đấu tranh giai cấp và dùng bạo lực để thành công rồi thống trị dân chúng.

Saint Just là một dân biểu trong cuộc cách mạng Pháp năm 1789 để tiêu diệt đế chế của vua Louis XVI đã phát biểu Người ta không thể cai trị một cách ngây thơ (On ne peut pas régner innocemment) [6]. Sau khi cất cổ vua và quý tộc Pháp, thì các người lãnh đạo cách mạng lại lợi dụng quần chúng để tranh giành quyền lực, tài sản, lẫn nhau, chung cuộc dân chúng vẫn nghèo đói như thời vua chúa, chỉ có đám có quyền lực hưởng lợi.

Sau khi lật đổ triều đình Nga hoàng, Staline và cái bộ chính trị polibureau sống xa hoa, phú quý trong khi đám moujik nhà quê vẫn nghèo đói, Lê nin đã chỉ trích Staline về việc này rồi bị chết năm 1926? Trosky không đồng ý với hành động của Staline cũng bị hạ sát ở Mexico. Từ đó Staline thành một ông vua đồ có quyền lực tối cao như sách lịch sử lớp 7 kể trên là *giai cấp thống trị, thiết lập bộ máy nhà nước do vua đứng đầu để bóc lột và đàn áp các giai cấp khác*.

Chế độ thống trị hiện hữu áp dụng ở các nước cộng sản như Liên xô Nga do nhà lãnh đạo thẳng tay đàn áp đối lập sinh viên và có tài sản không lồ trong khi nhân dân đói khổ, dư luận thế giới phải kêu lên là Hoàng đế đỏ.

Bên Cu ba, gia đình Castro, sau Fiden là em ông thay nhau cai trị cái đám dân nghèo đói. Tương tự như vậy, bên Bắc Hàn thì là chế độ cha truyền con nối từ Kim Nhật Thành, rồi đến đời cháu với quyền lực, giàu sang hưởng lợi. Lâu lâu lại đem vũ khí nguyên tử ra hù dọa thế giới, trong khi dân chúng chết đói vì bị kềm kẹp không thở được. Trung quốc thì không cần phải bàn cãi vì Tập Cận Bình đã ra lệnh cho bộ chính trị và cái đám dân biểu gạt

bỏ phiếu bầu ông ta làm tổng thống trọn đời rồi chắc truyền tử tôn như vua Vũ trong lịch sử họ để cũng cố địa vị, tài sản.

Ngày nay danh từ phong kiến đã thay đổi theo thời đại, việc *chia đất* không còn nữa, mà thay thế vào đó là việc chia chác quyền lực để bóc lột nhân dân. Báo Quân đội nhân dân viết *Đảng Cộng sản Việt Nam trở thành đảng cầm quyền từ thời khắc ấy 2-9-1945. Và cũng từ đó, như một quy luật, Đảng ta phải đối mặt với nguy cơ tha hóa quyền lực, trong đó có “phép thử” của mọi chế độ-vấn đề “hậu duệ”*. Hậu duệ với nghĩa gốc là từ trang trọng dành để nói về con cháu, thế hệ sau của một người nào đó. Còn vấn đề “hậu duệ” hay vấn đề “9C”-“con cháu các cụ cả, chiếu cố các cháu”[5].... Lịch sử phong kiến Việt Nam cũng vậy, “chọn thái tử” là vấn đề quyết định đến thịnh-suy của vương triều và nguyên nhân dẫn đến sự lụi tàn của tất cả các triều đại đều đến từ hậu duệ.

Điểm khác nhau là phong kiến quân chủ ngày xưa, vua và lãnh đạo cho dân chúng có khả năng có cơ hội thi cử tiến thân, còn ngày nay thì để củng cố quyền lực giới cầm quyền ra sức kết nạp trên 5 triệu đảng viên và dựa vào một *rừng luật... rừng* để cai trị như nhà văn nữ đã phát biểu.

Như vậy lịch sử chỉ là sự tái diễn với cái hình thức khác theo thời đại mới mà thôi.

Tham khảo

[1]- Chế độ phong kiến là gì?, cpv.org.vn

[2]-ThuKyLuat.vn

[3]- <https://loigiaihay.com/nha-nuoc-phong-kien-c82a13616.html>

[4]-Đại cương lịch sử Việt Nam toàn tập, nhiều tác giả, Nxb Giáo dục

[5]-Nguyễn hồng Hải, Quân đội nhân dân, Bài 1: “Phép thử” của chế độ

Nguyễn Hồ

www.vietnamvanhien.org

